KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Vesa Peltola

Lausunto
7.12.2020
1090/03/2020

Eduskunnan ympäristövaliokunta

E 143/2020 vp Valtioneuvoston selvitys

Komission tiedonanto Euroopan rakennusten perusparannusaallosta

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua Euroopan rakennusten perusparannusaaltoa koskevasta perusmuistiosta.

Yleistä

Kuntaliitto kannattaa rakennusten energiatehokkuuden edistämistä yleisesti sekä yhtyy ympäristöministeriön laatimassa perusmuistiossa esitettyyn Suomen kantaan rakennusten energiatehokkuuden keskeisestä merkityksestä EU:n energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Rakennusten energiatehokkuuden kaksinkertaistaminen vuoteen 2030 on myös kannatettava tavoite, mutta jäsenmaiden erilaisen rakennuskannan vuoksi tavoite on syytä asettaa EU-tasoiseksi, kuten muistiossa ehdotetaan.

Kuntaliitto pitää kuntien edun mukaisena sitä, että julkisten rakennusten, kuten hallintorakennusten, oppilaitosten ja terveydenhuollon rakennusten perusparantamiseen kiinnitetään huomiota. Kuntaliitto esittää kuitenkin huolensa mahdollisten säädösten mekaaniseen velvoittavuuteen ja siitä aiheutuvaan hallinnolliseen taakkaan ja kuntien taloudelliseen kantokykyyn liittyen. Ohjauksen tulisi huomioida kuntien alueelliset erot ja rakennusten yksilölliset erot mahdollisimman kattavasti.

Suomen tapaisessa arktisessa maassa rakennusten energiatehokkuuden lähtökohdat poikkeavat merkittävästi ilmastoltaan leudompien maiden rakennuksista ja niiden lähtökohdista. Lisäksi voidaan todeta, että energiatehokkuuden parantamiseen tähtääviä toimia on toteutettu Suomessa jo pitkään. Helposti saavutettavissa olevat energiatehokkuuden kohentamiskeinot on Suomessa jo laajalti otettu käyttöön, minkä vuoksi huomattavaa uutta energiansäästöä on usein vaikeaa saada aikaan kustannustehokkaasti.

Erityisen ongelmallisena näemme rakennuskannan käyttötarpeen, elinkaaren ja korjaustarpeen yhteensovittamiseen liittyvät ongelmat. Suomessa tapahtuu alueellista

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

eriytymistä. Kasvavien ja tyhjenevien alueiden rakennuksien käyttötarpeen näkymät poikkeavat merkittävästi toisistaan. Tyhjenevien alueiden kaikille rakennuksille ei välttämättä ole tarvetta tulevaisuudessa.

Tulevat säädösmuutokset

Kuntaliitto yhtyy perusmuistiossa esitettyyn Suomen kantaan koskien tulevia säädösmuutoksia. Perusmuistiossa on tuotu hyvin esiin perusparannusaallon (Renovation Wave) myönteisiä elementtejä, mutta siinä kuvataan hyvin myös toimeenpanon riskejä. Riskit liittyvät esimerkiksi kansallisiin olosuhde-eroihin, kuten muuttoliike, kiinteistöjen elinkaaren vaihe ja niiden arvon kehittyminen. Myös Kuntaliitto pitää tärkeänä, että olemassa oleville rakennuksille kohdistetaan uusia vaatimuksia vain siinä vaiheessa, kun näitä rakennuksia korjataan. Lisäksi merkittäviä lisäkustannuksia aiheuttavien vaatimusten pitäisi kohdentua vain laajasti korjattaviin rakennuksiin.

Säädösmuutoksissa tulee huomioida kuntien tarve sopeuttaa toimintojaan kunnan taloudellisen kantokyvyn ja alueellisen eriytymiskehityksen mukaisesti. Vuonna 2019 muuttotappiokuntia oli 250 (80,6 % kunnista), ja alueellinen eriytymiskehitys näyttää jatkuvan. Samaan aikaan 79,4 prosentilla kunnista tilinpäätöksen vuosikate ei riittänyt poistoihin. Jos vuosikate on poistoja pienempi, kunta joko velkaantuu tai joutuu realisoimaan omaisuuttaan.

Perusmuistiossa mainittu rakennusten nykyisen tilan ja kunnostustavoitteiden huomioon ottaminen onkin erittäin tärkeää. Energiatehokkuuden parantamiseen tähtäävät investoinnit kytkeytyvät kiinteästi kunnan muuhun toimintaan ja taloudenpitoon. Esimerkiksi kuntaomisteisten rakennusten energiatehokkuuskorjaukset tehdään käytännössä aina muun peruskorjauksen tai käyttötarkoituksen muuttamisen yhteydessä. Korjaustarve ja -suunnitelmat puolestaan kytkeytyvät usein kunnan palveluverkkosuunnitelmaan, jonka perusteella kunkin rakennuksen käyttötarvetta arvioidaan. Tarpeettomat rakennukset saatetaan tyhjenevissä kunnissa joutua jopa purkamaan. Mahdollinen pakollisen korjausvelvoitteen laajentaminen koskemaan kuntasektoria vaikeuttaisi toimenpiteiden järkevää ja taloudellista kohdentamista.

Julkinen sektori on jo hyvin laajassa mittakaavassa suorittanut kustannuslaskelmien perusteella kannattavia energiatehokkuuskorjauksia omaehtoisesti. Taloudellisilla parametreilla kannattaviksi arvioituja energiatehokkuuskorjauksia saattaa olla hyvin rajallisesti jäljellä. Kunta-alan energiatehokkuussopimus (KETS) on hyvä esimerkki vapaaehtoisuuden pohjalta saavutettavasta energiatehokkuuden parantamisesta. Energiatehokkuussopimuksessa on nyt (7.12.2020) mukana 100 kuntaa ja 10 kuntayhtymää, mikä vastaa sopimuksen tavoitteen mukaista 75 % asukasmäärää. KETS-toiminnalla saavutettu energiansäästö on tähän saakka toteutunut jopa tavoitetta paremmin. Energiatehokkuussopimuksen joustavuuden mahdollistama paikallisten vahvuuksien hyödyntäminen on toimiva keino parantaa myös rakennusten energiatehokkuutta.

KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Vesa Peltola

Lausunto
7.12.2020
1090/03/2020

Rahoitus

Kuntaliitto pitää erittäin tärkeänä perusmuistiossa esitettyä koordinoinnin tarvetta eri rahoitusinstrumenttien käytölle. Eri kunnilla on erilaisia edellytyksiä hyödyntää EU-tason rahoitusinstrumentteja. Tällaiset rahoituksen kanavat tulisi saattaa kaikkien kuntien helposti saataville. On syytä korostaa riittävän viestinnän tarvetta, koota eri tuki- ja rahoitusinstrumentteja helposti saataville ja parantaa niiden kansalliseen käyttöön liittyvää neuvontaa ja ohjeistusta.

Hiilestä irtautuminen lämmityksessä ja jäähdytyksessä

Kuntaliiton mielestä hiilestä luopuminen lämmityksessä on kannatettava tavoite, jonka saavuttaminen edellyttää kaukolämmön tuotannossa uusia menetelmiä ja teknologiaa. Sektori-integraatio tuo uusia mahdollisuuksia fossiilisista polttoaineista irtautumiseen, mutta polttamalla tuotetusta energiasta luopuminen saattaa siirtyä 2030-luvun puolelle. Hiilestä irtauduttaessa kuntakonserneissa on tärkeää huolehtia maanlaajuisesti energiantuotannon kestävyyden lisäksi myös energian toimitusvarmuudesta ja kaukolämmön kilpailukyvyn säilymisestä. Toimitusvarmuus on erityisen tärkeä arktisissa olosuhteissa.

Muut käsittelyyn vaikuttavat huomiot

Kuntaliitto ilmaisee täsmällisen kantansa perusparannusaloitteeseen sitä mukaa, kun toimenpide-esityksistä ja niihin liittyvistä säädöksistä on saatavilla tarkempaa tietoa.

SUOMEN KUNTALIITTO

Vesa Peltola
energia-asiantuntija

Jakelu Ympäristövaliokunta
Tiedoksi Kuntaliiton kirjaamo

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

